

Asia: VN/25580/2023

Lausuntopyyntö velkakonversiotyöryhmän mietinnöstä

1. Yleiset kommentit

Tässä voitte esittää yleiset kommenttinne työryhmän mietinnöstä:

Konkurssiasiamies pitää velkakonversion lisäämistä saneerausohjelman velkajärjestelyvalikoimaan tervetulleena. Konkurssiasiamies pitää tärkeänä, että velkakonversiota koskeva sääntely toteutetaan velkojen ja osakkeenomistajien intressit tasapainoisesti huomioon ottaen ja niin, että sääntely mahdollistaa sujuvan ja kustannustehokkaan yrityssaneerausmenettelyn ja saneerausohjelman joustavan liikkumavaran. Toivottavaa olisi, että uusi lainsäädäntö kannustaisi maksuvaikeuksissa olevia tervehdyttämiskelpoisia yrityksiä hakeutumaan yrityssaneeraukseen varhaisessa vaiheessa ja yrityssaneeraus koettaisiin vartenotettavaksi yritystoiminnan tervehdyttämiskeinoksi.

Konkurssiasiamiehen toimisto on ollut edustettuna mietinnön laatineessa työryhmässä, ja konkurssiasiamiehen näkemykset on esitetty ja suurilta osin otettu huomioon työryhmävaiheessa. Eräistä periaatteellisesti tärkeistä kysymyksistä konkurssiasiamies katsoo kuitenkin aiheelliseksi lausua.

Vaikkakin velkakonversio käytännössä soveltunee lähinnä suuriin yrityksiin, konkurssiasiamies katsoo, ettei velkakonversion soveltamisalaa ole perusteltua lainsäädännöllä rajata vain suuriin yrityksiin. Suurin osa yrityssaneerausvelallisista on pieniä- ja keskisuuria yrityksiä, ja velkakonversion olisi tarvittaessa oltava käytettävissä velkajärjestelykeinona suurten yritysten lisäksi ainakin keskisuurissa yrityksissä.

Viitaten Suomen Yrittäjien mietintöä koskevaan eriävään mielipiteeseen pienten ja keskisuurten yritysten luottamus yrityssaneerausjärjestelmään on syytä turvata. Ehdottoman etuoikeuden sääntö saneerausohjelman vahvistamisessa on tästä näkökulmasta ongelmallinen. Ehdottoman etuoikeuden säännöstä seuraa, että osakkeenomistajalla on riski koko omistuksensa menettämiseen siinä tapauksessa, että jokin velkojaryhmä vastustaa ohjelmaa. Ehdottoman etuoikeuden sääntö myös rajoittaa saneerausohjelman liikkumavaraa. Pahimmassa tapauksessa ehdottoman etuoikeuden sääntö johtaa siihen, että osakkeenomistajalla on vaihtoehtoina saneerausohjelman vahvistaminen ja koko omistuksen menettäminen tai ohjelman vahvistamatta jääminen ja konkurssi.

Kysymystä noudatettavasta etuoikeussäännöstä olisi näkemykseni mukaan syytä pohtia uudelleen. Katson, että mietinnössä esitetystä ehdottoman etuoikeuden säännöstä pääsääntönä olisi perusteltua luopua pakkovahvistamisessakin.

Periaatteellisesti tärkeä kysymys on myös se, pitääkö osakkeenomistajille, joiden omistuksella tai panostuksella ei ole taloudellista arvoa antaa mietinnössä esitetty varsin laaja valta estää saneerausohjelman vahvistaminen?

2. Sääntelyn rakenne

Tässä voitte esittää kommenttinne asiasta:

Olisiko virhetulkintojen välttämiseksi jo 3 §:n määritelmässä syytä mainita, että velkakonversio on velkajärjestelykeino? Ja mainita 44 §:ssä, että velkakonversio on velkajärjestelykeino?

3. Saneerausmenettelyyn hakeutuminen

Tässä voitte esittää kommenttinne asiasta:

-

4. Saneerausohjelmaehdotuksen laatiminen

Tässä voitte esittää kommenttinne asiasta:

-

5. Saneerausohjelmaehdotuksen käsittelyn aloittaminen

Tässä voitte esittää kommenttinne asiasta:

On tärkeää, että jokaiselle osakkeenomistajalle varataan mahdollisuus tulla kuulluksi ja ilmaista kantansa saneerausohjelmaehdotuksesta. Konkurssiasiamies pitää tärkeänä, että kuuleminen voidaan järjestää esitetyllä tavalla joustavasti selvittäjän harkinnan mukaan esimerkiksi osakkeenomistajien suuren määrän vuoksi.

6.1 Johdanto

Voitte esittää yleiset kommenttinne asiasta tässä ja vahvistamistapakohtaiset kommenttinne asiasta jäljempänä:

On perusteltua, että velkakonversiotilanteesta säädetään jokaisen vahvistamistavan osalta erikseen.

Oikean tasapainon löytäminen toisaalta osakkeenomistajien ja toisaalta velkojien intressien välillä on haastavaa. Valmistelussa osakkeenomistajien omaisuudensuojan ja yhdenvertaisuusperiaatteen toteutumiseen on kiinnitetty erityistä huomiota.

Mietinnössä lähdetään siitä, että osakkeenomistajat muodostavat jokaisessa vahvistamistavassa oman ryhmänsä riippumatta osakkeenomistajan taloudellisesta intressistä.

Konkurssiasiamiehen näkemyksen mukaan osakkeenomistajille, joilta puuttuu taloudellinen intressi, on ehdotetussa sääntelyssä annettu varsin paljon valtaa yrityssaneerauksen estämiseen. Pitääkö osakkeenomistajille, joiden omistuksella tai panostuksella ei ole taloudellista arvoa antaa

mietinnössä esitetty valta estää saneerausohjelman vahvistaminen? Ainakin listattujen osakeyhtiöiden osalta asiaa olisi syytä jatkoselvittää. Tämä koskisi kaikkia vahvistamistapoja.

Se että listatuissa yhtiöissä kaikkia osakkeenomistajia ei tarvitsisi ottaa mukaan äänestysmenettelyyn sujuvoittaisi myös saneerausmenettelyä.

Kysymystä osallistuvien osakkeenomistajien rajaamisesta olisi Konkurssiasiamiehen näkemyksen mukaan näin ollen vielä pohdittava tarkemmin.

Tärkeää on kuitenkin, että jokaiselle osakkeenomistajalle varataan mahdollisuus tulla kuulluksi ja esittää näkemyksensä tuomioistuimelle.

6.2 Yksimielinen vahvistaminen

Tässä voitte esittää kommenttinne asiasta:

-

6.3 Ryhmäenemmistövahvistaminen ja osakkeenomistajien äänestysmenettely

Tässä voitte esittää kommenttinne asiasta:

Olisi tarpeen lainsäädännöllisesti selventää KKO 2003:73 aiheuttamaa tulkintaongelmaa niin, että selvää olisi, ettei ehdottoman etuoikeuden sääntöä sovelleta saneerausohjelmaa vahvistettaessa ryhmäenemmistöjen päätöksellä.

Tämä voitaisiin tehdä esimerkiksi professori Tuomas Huplin yrityssaneerlauslain aikaisempien muutosten valmistelussa esittämällä tavalla. Hupli on esittänyt, että YSL 51 §:n 1 momenttiin lisätään uusi kolmas virke, jonka mukaan vaadittaisiin ainoastaan, että paremmalla maksunsaantisijalla olevat velkojat saisivat arvoltaan paremman suorituksen kuin alemmalla sijalla olevat.

Kohdassa 1 esitetyn mukaisesti konkurssiasiamies katsoo, että ehdottoman etuoikeuden säännöstä pääsääntönä on perusteita luopua kaikissa vahvistamistavoissa.

6.3 Pakkovahvistaminen ja sen soveltamisala

Tässä voitte esittää kommenttinne asiasta:

Voimassa olevan yrityssaneerlauslain mukaan sekä varhaisen että perusmuotoisen saneerausmenettelyn mukaisissa pakkovahvistamistilanteissa sovelletaan ehdottoman etuoikeuden sääntöä. Työryhmä on pitänyt johdonmukaisimpana ratkaisuna ehdottoman etuoikeuden säännön soveltamisalan laajentamista velkojien välisistä suhteista myös velkojien ja osakkeenomistajien väliseen suhteeseen pakkovahvistamistilanteessa, vaikkakin niin, että ehdottoman etuoikeuden pääsäännöstä poikkeaminen on laajasti mahdollista.

Konkurssiasiamies katsoo, että mietinnössä esitetystä YSL 54 §:ää sisältyvästä ehdottoman etuoikeuden säännöstä pääsääntönä olisi kohdassa 1 mainituin perustelu syytä luopua

pakkovahvistamisessakin, sen sijaan että ehdottoman etuoikeuden säännölle säädettäisiin lukuisia poikkeuksia.

Myös kansainvälisesti trendit vaikuttavat siirtyvän ehdottoman etuoikeuden säännöstä yhä joustavampien saneerausohjelman vahvistamedellytysten suuntaan. Ensimmäinen maksukyvyttömyysdirektiivikin sallii joko ehdottoman tai suhteellisen etuoikeuden säännön soveltamisen.

Konkurssiasiamies pitää perusteltuna työryhmän esitystä siitä, että pakkovahvistamisen soveltamisalaa rajattaisiin perusmuotoisessa saneerausmenettelyssä siten, ettei saneerausohjelmaa voitaisi vahvistaa vastoin osakkeenomistajista muodostetun äänestysryhmän kantaa, jos velallinen on kirjanpitolaissa tarkoitettu mikro- tai pienyritys. Konkurssiasiamies katsoo, että keski suurten yritysten rajaaminen pakkovahvistamisen ulkopuolelle rajaisi velkakonversion käyttöalaa liiaksi, mutta että osakkeenomistajan riskiä koko omistuksen menettämisestä tulisi alentaa poistamalla ehdottoman etuoikeuden säännön noudattaminen ohjelman vahvistamisen edellytyksenä.

6.4 Nopea vahvistaminen

Tässä voitte esittää kommenttinne asiasta:

-

7. Saneerausohjelman täytäntöönpano ja muutoksenhaku

Tässä voitte esittää kommenttinne asiasta:

-

8. Velkajärjestelyn ja saneerausohjelman raukeaminen

Tässä voitte esittää kommenttinne asiasta:

-

9. Optio- ja muut erityiset oikeudet

Tässä voitte esittää kommenttinne asiasta:

-

10. Osakkeen merkintähinnan maksu kuittaamalla

Tässä voitte esittää kommenttinne asiasta:

-

11. Määräysvallan vaihtumista koskevat sopimusehdot

Tässä voitte esittää kommenttinne asiasta:

Selvittäjien taholta on esitetty näkemys siitä, että määräysvallan rajoitusta koskevat sopimusehdot tulevat vaikeuttamaan saneerausohjelmasta käytäviä neuvotteluita. Konkurssiasiamies katsoo, että kysymystä määräysvallan vaihtumista koskevien sopimusehtojen pätevyydestä velkakonversiotilanteessa tulisi vielä tarkemmin selvittää.

12. Julkisoikeudellisten velkojen asema velkajärjestelyssä

Tässä voitte esittää kommenttinne asiasta:

Konkurssiasiamies ehdottaa, että velkakonversio otetaan YSL 44 §:ään sisältyvään luetteloon velkajärjestelyjen keinoista, jotta olisi selvää, että YSL 97 §:ssä säädetty julkisoikeudellisen velkojan oikeus suostua velkajärjestelyyn koskee myös velkakonversiota.

13. Pääasialliset vaikutukset

Tässä voitte esittää kommenttinne esityksen jaksoon 5 sisältyvästä vaikutusten arvioinnista:

-

14. Muut toteuttamisvaihtoehdot

Tässä voitte esittää kommenttinne esityksen jaksossa 6.1 kuvatuista muista toteuttamisvaihtoehdoista:

-

15. Ulkomaiden lainsäädäntö

Tässä voitte esittää kommenttinne esityksen jaksoon 6.2 sisältyvästä kansainvälisestä vertailusta:

-

16. Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

Tässä voitte esittää kommenttinne esityksen jaksossa 8 ehdotetuista voimaantulo- ja siirtymäsäännöksistä:

Toivottavaa olisi, että velkakonversiota koskeva sääntely tulisi voimaan 1.1.2026 alkaen vireille tulleiden yrityssaneeraushakemusten osalta.

17. Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Tässä voitte esittää kommenttinne esityksen jaksoon 9 sisältyvistä säätämisjärjestysperusteluista:

-

18. Muut kommentit

Tässä voitte esittää muut mahdolliset kommenttinne työryhmän mietinnöstä:

Mietintö on huolellisesti ja asiantuntevasti laadittu.

Konkurssiasiamies katsoo kuitenkin, että olisi syytä tarkemmin pohtia ehdottoman etuoikeuden säännöstä luopumista pääsääntönä saneerausohjelman vahvistamisessa.

Lisäpohdintaa ansaitsisi myös kysymys siitä, pitääkö osakkeenomistajille, joiden omistuksella tai panostuksella ei ole taloudellista arvoa antaa mietinnössä esitetty varsin laaja valta estää saneerausohjelman vahvistaminen.

Maijala Terhi
Konkurssiasiamiehen toimisto